
VALVONTAOHJELMA VUODELLE 2024

Ympäristönsuojelulain 168 §:n mukaan valtion valvontaviranomaisen (ELY-keskus) on laadittava alueelleen ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaa varten suunnitelma sekä vuosittain luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma.

Valvontaviranomainen voi ympäristönsuojelulain 205 §:n 1 momentin mukaan periä maksun valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta; onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa (169 §) ja kiellon tai määräyksen noudattamisen (175 ja 176 §) tai toiminnan keskeyttämisen (181 §) valvomiseksi tehtävistä tarkastuksista sekä valvontatoimista, jotka ovat tarpeen pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta tehdyn päätöksen (136 §) noudattamisen varmistamiseksi. Lisäksi maksu voidaan periä jätelain 124 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuista määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä suunnitelman mukaisesta valvonnasta. Maksujen suuruus määräytyy valtioneuvoston asetuksen (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 mukaan.

Ympäristövalvontaa toteutetaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvonnan painopiste on ympäristölupien säännöllisessä valvonnassa. Lisäksi ELY-keskus tekee ympäristönsuojelu-, vesi-, jäte- ja kemikaalilain sekä merenkulun ympäristönsuojelulain mukaista laillisuusvalvontaa.

Valvontaohjelma on laadittu valvottaville laitoksille tehtyjen riskinarviointien perusteella. Riskinarviointien mukaisesti valvontaohjelma sisältää yhteensä 108 määräaikaistarkastusta vuodelle 2024, joista 10 kpl tarkastuksen yhteydessä tehdään kemikaalilain mukainen tarkastus. Tämän lisäksi kohteille tehdään myös maksuttomia tarkastuksia, joita ei ole listattu liitteessä olevaan taulukkoon. Valtakunnallisesti vuonna 2024 kiinnitetään tarkempaa huomiota eläinperäisten jätteiden sijoittamiseen ja käsittelyyn.

Vuoden 2024 valvontaohjelman mukaiseen säännölliseen valvontaan kuuluviksi katsotaan edellä esitetyn taulukon lisäksi myös ns. luvan ensi-/lopputarkastukset niillä laitoksilla, joiden uusi tai tarkistettu ympäristölupa tulee lainvoimaiseksi kuluvan vuoden aikana ja/tai toiminta aloitetaan/lopetetaan. Säännölliseen valvontaan kuuluu myös osavuosi- ja vuosiraportin tarkastaminen sekä muiden päätöksissä määrättyjen raporttien tarkastaminen. Lisäksi valvontatyössä tarkastetaan muita lupa-, rekisteröinti- ja ilmoituspäätöksissä määrättyjä selvityksiä sekä käsitellään häiriö- ja yleisöilmoituksia.

Valvontaohjelmaan sisältyy luvanvaraisten laitosten lisäksi myös ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen tarkastukset. Jätelain 124 §:n mukaan valvontaviranomaisen on määräajoin tarkastettava sellaiset laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista kuljettamista tai keräystä; toimitaan jätteen välittäjänä ja toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja. Jätteen kansainvälisten siirtojen mukaisia

tarkastuksia tehdään myös tämän valvontaohjelman mukaisten määräaikaistarkastusten yhteydessä. Näitä ei lasketa erillisiksi tarkastuksiksi, vaan sisältyvät laitoksen määräaikaistarkastusten lukumäärään. Jätteen kuljettajien tarkastuskohteet valitaan kuluvan vuoden jätelain 98 §:n mukaisten otteiden tarkistamispyyntöjen saajien joukosta huomioiden ELY-keskuksen toimialue tai vaihtoehtoisesti järjestetään yhteisratsia Oulun ja/tai muun poliisilaitoksen kanssa jätekuljetusten valvomiseksi.

Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta tehtyjen päätösten maksullisia valvontatoimenpiteitä ovat mm. valvontakäynnit puhdistustyömaalla, loppuraporteista annettavat lausunnot ja jälkitarkkailutoimenpiteiden valvonta. Ilmoitusta koskevien päätösten maksullista valvontaa tehdään vähintään tarkastamalla loppuraportit. Tarkastuskäyntejä mainittuihin kohteisiin tehdään vuosittain noin 5-10 kpl. Lisäksi tehdään maksutonta ohjausta ja valvontaa.

Valtioneuvoston asetuksen jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (843/2017, ns.MARA-asetus) mukaisesti rekisteröidyt kohteet tarkastetaan mahdollisuuksien mukaan. Tarkastuskäyntejä kyseisiin kohteisiin tehdään vuosittain noin 10-20 kpl. Tarkastukset ovat maksuttomia.

Valvontaohjelma päivitetään tarvittaessa ja viimeistään loppuvuodesta toteutuneiden tarkastusten mukaiseksi.

Kuvaus vuoden 2023 valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta

Valvontaohjelma sisälsi alun perin 136 määräaikaistarkastusta vuodelle 2023. Vuoden aikana laitosten valvonnassa, luvituksessa ja lainsäädännössä tapahtuneiden muutosten vuoksi valvontaohjelmaa päivitettiin marraskuussa. Päivitysten yhteydessä valvontaohjelmaan lisättiin 31 uutta tarkastusta ja valvontaohjelmasta poistettiin 12 kohdetta. Lisätyt tarkastukset olivat valvontaohjelmassa mainittuja vuodelle 2023 toteutuneita turvetuotantoalueiden toiminnan päättymisen lopputarkastuksia sekä uusia tai muutettuja ympäristölupapäätöksiä, joihin on tehty suunnitelman mukaisesti aloitustarkastus. Ohjelmasta poistetuista kohteista 5 kpl johtuu toiminnan lopettamisesta, toimintaa ei ole ollut, tarkastus siirretty tai tarkastusta ei voida tehdä muun toiminnanharjoittajasta johtuvan syyn takia. Nämä kohteet on poistettu valvontaohjelman lopullisesta määrästä. Näin ollen päivitetty valvontaohjelma vuodelle 2023 sisälsi 162 määräaikaistarkastusta. Resurssien puutteen vuoksi jäi tarkastamatta 7 valvontakohdetta, eli vuonna 2023 tarkastettiin 155 kpl valvontakohdetta. Valvontaohjelman toteutumisaste oli noin 96 %.

Määräaikaistarkastusten yhteydessä on tehty myös kemikaalilain mukaista valvontaa 5 kohteessa, joissa on käytetty valtakunnallisen KEHYS-ryhmän kemikaalilomakkeita. Kansainvälisten jätesiirojen tarkastuksia on tehty 2 kohteen osalta. Jätteenkuljettajien tarkastamista tehtiin yhdessä poliisin kanssa yhteistyössä suoritettujen kahden jäteratsian yhteydessä, jotka pidettiin Kuusamossa ja Oulussa. Mara-ilmoituksiin liittyviä tarkastuksia tehtiin 11 kpl ja PIMA-tarkastuksia 6 kpl. Näiden lisäksi on tehty muita tarkastuksia 19 kpl, kuten mm. yleisö- tai häiriöilmoituksen johdosta tehtyjä tarkastuksia ja maksuttomia jälkitarkastuksia.

Valvontaohjelmaan kuuluvien tarkastusten lisäksi tehtiin vesilain mukaisia valvontakäyntejä 25 kpl ja vesilain ojitustarkastuksia 15 kpl. Lisäksi osallistuttiin 10 kertaa muiden viranomaisten järjestämille tarkastuksille. Näin ollen tarkastuksia on tehty yhteensä 229 kpl (YSL mukaisia tarkastuksia 187 kpl, jätelain mukaisia 2 kpl ja vesilain mukaisia 40 kpl). Ympäristöluvanvaraisia valvottavia laitoksia oli 469 kpl, joista 47 direktiivilaitosta. Näiden lisäksi vesilain mukaisia valvottavia kohteita oli n. 260 kpl ja valvottavia jätteenkuljettajia on n. 330 kpl (tilanne 02/2024).

Normaalin valvontatyön osana vuonna 2023 annettiin valvottaviin laitoksiin liittyen lausuntoja AVille 54 kpl sekä toiminnanharjoittajille 76 kpl. Kunnille annettiin yhteensä 24 lausuntoa. Huomautuksia ja selvityspyyntöjä toiminnanharjoittajille lähetettiin yhteensä 21 kpl, kehotuksia 11 kpl sekä jätehuoltorekisterin otteiden päivityksiin ja liittymiseen liittyviä kehotuksia yht. 4 kpl. PIMA-loppulausuntoja tehtiin 10 kpl, muita PIMA-lausuntoja 10 kpl ja MATTI-kirjeitä 21 kpl. Vesien käyttöä ohjaavia lausuntoja annettiin 264 kpl, lausuntoja metsäojitusilmoituksiin 12 kpl ja vastauksia metsäojitusilmoituksiin 243 kpl. Pelto-ojituksiin annettiin 6 lausuntoa ja vastauksia pelto-ojituksiin 11 kpl. Lisäksi annettiin kaksi (2) yhteysviranomaisen lausuntoa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ja kuusi (6) päätöstä YVAN tapauskohtaisesta soveltamisesta. YVA-selostuksesta annettavia perusteltuja päätelmiä ei ollut.

Laitosten tarkkailua koskevia päätöksiä tehtiin 5 kpl, joista 1 oli vesilain mukainen. Muita tarkkailua koskevia hyväksymisiä tehtiin 8 kpl. Lupien tarkistamismenettelystä luopumisen johdosta vuoden aikana arvioitiin 7 luvan muutostarve. Aloitteita luvan muuttamistarpeesta (YSL 89§, YSL 65 § ja YSL 92§) tehtiin 2 kpl. Maa-aineslain mukaisia lausuntoja kuntiin annettiin 20 kpl, pohjavesien suojeluun liittyviä kannanottoja 53 kpl, sekä muita lausuntoja mm. lakiesityksistä 4 kpl. Kunnan päätöksistä tehtiin 2 valitusta ja Vaasan hallinto-oikeuden päätöksistä 2 kpl. Vaasan hallinto-oikeudelle annettiin 2 lausuntoa tai vastinetta ja KHO:lle 1 lausunto. Hallintopakkopäätöksiä tehtiin 4 kpl ja YSL 186 § mukaisia päätöksiä 1 kpl. Lisäksi tehtiin 2 tutkintapyyntöä ja annettiin 7 kpl lausuntoja esitutkintaviranomaiselle.

Näiden lisäksi tehtiin 12 päätöstä pilaantuneen maaperän kunnostamisesta, 7 päätöstä meluilmoituksista, 32 rekisteröintiä jätteen hyödyntämisestä maarakentamisessa sekä jätehuoltorekisteriin liittyen 101 päätöstä ja 3 otteen päivitystä.

Yllä esitetyn perusteella erityyppisiä lausuntoja, päätöksiä ja rekisteröintejä tehtiin noin 1120 kpl.

Näiden lisäksi valvontatyöhön liittyi myös häiriöilmoitusten käsittelyä (159 kpl), valvottavien kohteiden yleisöilmoitusten käsittelyä (20 kpl), sekä muiden yleisöilmoitusten käsittelyä (47 kpl).

Vihreää siirtymää tukeviin ennakkoneuvotteluihin osallistumista priorisointiin tärkeäksi ja tällaisia neuvotteluja oli 10 eri hankkeessa, muihin ennakkoneuvotteluihin osallistuttiin 20 eri asiassa.

LIITTEET	Määräaikaistarkastukset vuonna 2024, toimialat Määräaikaistarkastukset vuonna 2024, valvontakohteet (ei verkkoversiossa)
JAKELU	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (AVI)

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt yksikön päällikkö Antti Petänen ja ratkaissut johtaja Jonas Liimatta.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen määräaikaistarkastukset toimialoittain v.2024

Laitostyyppi	Tarkastukset (kpl)
Yhdyskuntien jätevedenpuhdistamot	19
Eläinsuojat	11
Energiantuotanto	6
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	3
Jätteenkäsittely	9
Kaatopaikat	9
Kalankasvatus	8
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto	3
Liikenne	1
Muut toiminnot	3
Kemianteollisuus	4
Metalliteollisuus	4
Turkistarhaus	6
Turvetuotanto	22
Yhteensä	108 kpl

Tämä asiakirja POPELY/428/07.00/2010 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
POPELY/428/07.00/2010 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Petänen Antti 22.03.2024 14:09

Ratkaisija Liimatta Jonas 22.03.2024 14:14